

Paediatric Rheumatology
International Trials
Organisation

PRRS
paediatric
rheumatology
european
society

Deficit mevalonátkinázy (MKD) (nebo Hyper IgD syndrom, HIDS)

Co je to?

Deficit mevalonátkinázy je dědičné onemocnění. Jedná se o vrozenou poruchu biochemických procesů v organismu. Pacienti trpí opakovanými záchvaty vysoké horečky, provázenými dalšími různorodými projevy. Mezi ty patří bolestivé zduření mízních uzlin (zejména na krku), kožní vyrážka, bolesti hlavy a v krku, bolest břicha, zvracení, průjem, bolest i otok kloubů. Při závažném postižení se může už v kojeneckém věku rozvinout obraz život ohrožujících horeček, vývojové opoždění, porucha zraku a poškození ledvin. U mnoha nemocných je nalezeno zvýšení imunoglobulinu D (IgD), které dalo vznik alternativnímu pojmenování nemoci „Hyper IgD syndrom“.

O jak časté onemocnění se jedná?

Nemoc postihuje jedince všech etnických skupin a je relativně častá u Nizozemců. Nicméně i v Nizozemí je četnost této choroby nízká. Celosvětově byla MKD diagnostikována u .... osob. Příznaky se u většiny pacientů objeví do 6 let věku, nejčastěji v prvním roce života. Chlapci a dívky jsou postiženi stejně.

Jaké jsou příčiny nemoci?

Deficit mevalonátkinázy je genetickým onemocněním. Postižený gen se označuje jako MVK a kóduje protein mevalonátkinázu, který je enzymem. Tento enzym umožňuje chemickou reakci, která je důležitá pro zdraví jedince. Jedná se o přeměnu kyseliny mevalonové na fosfomevalonovou. U pacientů s MKD jsou obě kopie genu poškozeny, což způsobuje nedostatečnou aktivitu (účinnost) výsledného enzymu. Důsledkem toho je hromadění mevalonové kyseliny (mevalonát), která se objeví v moči. Klinicky se to projeví opakovanou horečkou. Čím větší je poškození genu MVK, tím závažnější jsou projevy onemocnění. I když se jedná o vrozené onemocnění, ataky horečky bývají často vyvolány očkováním, infekcemi, poraněním nebo citovým stresem.

Jedná se o dědičné onemocnění?

Deficit mevalonátkinázy se dědí autozomálně recesivně. To znamená, že pro rozvoj nemoci je nezbytná přítomnost dvou mutovaných genů, jednoho od otce a druhého od matky. V takovém případě jsou oba rodiče přenašeči (přenašeč má pouze jednu ze dvou kopií genu mutovanou a je tedy klinicky zdravý). U takového páru je riziko postižení dalšího dítěte deficitem mevalonátkinázy 25% (1:4).

Pro moje dítě onemocnělo? Dalo se tomu předejít?

Dítě je nemocné, protože obě kopie jeho genu pro mevalonátkinázu jsou změněny mutací. Nemoci se nedá předejít. U rodin se závažnou formou onemocnění je možné zvážit prenatální diagnostiku.

Jedná se o nakažlivé onemocnění?

Ne, nejedná.

Jaké jsou hlavní příznaky?

Hlavním příznakem je horečka, která často začne třesavkou a zimnicí. Trvá 3-6 dnů a vrací se v nepravidelných intervalech (týdny až měsíce). Ataky horečky jsou provázeny dalšími příznaky, jako je bolestivé zduření mízních uzlin (zejména na krku), vyrážka, bolesti hlavy, bolest v krku, vřidky v ústech, bolest břicha, zvracení, průjem, bolest a otok kloubů. U závažně postižených jedinců se může rozvinout život ohrožující obraz již v kojeneckém věku s horečkami, vývojovým opožděním, poruchou zraku a postižením ledvin.

Je nemoc stejná u všech dětí?

Nemoc není u všech dětí stejná. Navíc vzhled ataky, jeho trvání a závažnost se mohou od sebe pokaždé lišit i u jednoho a téhož pacienta.

Liší se nemoc u dětí od nemoci u dospělých?

S růstem a vývojem dítěte se obvykle závažnost a frekvence atak snižují. Přesto určitá míry aktivity nemoci přetrvává u většiny, ne-li u všech pacientů, po celý život. U některých dospělých pacientů se může rozvinout amyloidóza, provázená postižením orgánů ukládáním abnormální zánětlivé bílkoviny amyloidu.

Jak se nemoc diagnostikuje?

Diagnóza je stanovena na základě biochemických testů či genetické analýzy. Svědčí pro ni nález vyššího vylučování kyseliny mevalonové močí v době horečky. Ve specializovaných laboratořích se dá aktivita vlastního enzymu MVK vyšetřit v krevních buňkách nebo ve vzorku kůže. Genetická analýza odhalí mutace v genu MVK ve vzorku DNA pacienta. Vyšetření IgD v krvi již není považováno za diagnostický test u MKD.

Jaký je význam testů?

- a) Krevní testy: Laboratorní testy, jak je uvedeno výše, mají svůj význam v diagnostice MKD. Vyšetření jako sedimentace erytrocytů (FW), C-reaktivní protein (CRP), sérový amyloid A (SAA), kompletní krevní obraz a fibrinogen v průběhu ataky charakterizují závažnost zánětu. Tyto testy jsou obvykle opakovány po ústupu projevů, aby se ověřil pokles k normálním hodnotám.
- b) Vyšetření moči: Ve vzorku moči je vyšetřena přítomnost bílkoviny a krve. Během ataky může být v moči přechodný nález, u pacientů s amyloidózou nález bílkoviny v moči (proteinurie) přetrvává i v klidovém období.

Dá se nemoc léčit a vyléčit?

MKD nelze vyléčit ani není k dispozici prokazatelně účinná metoda, která by zmírnila aktivitu onemocnění.

Jaká je léčba?

V léčbě MKD jsou používána nesteroidní antirevmatika, kortikosteroidy (prednizon), statiny (simvastatin), biologika jako je etanercept (Enbrel®) nebo anakinra (Kineret®). Žádný z uvedených léků však není univerzálně účinný, všechny ale prokázaly pomohly některým pacientům. Jednoznačný průkaz jejich účinnosti a bezpečnosti u MKD stále chybí.

Jaké jsou vedlejší účinky léčby?

Záleží na použitém léku. Nesteroidní antirevmatika mohou způsobit bolesti hlavy, žaludeční vředy a poškodit ledviny. Kortikosteroidy a biologická léčba zvyšují vnímavost k infekcím. Kortikosteroidy mají při dlouhodobém podávání navíc řadu dalších vedlejších nežádoucích účinků.

Jak dlouho by měla léčba trvat?

Nejsou k dispozici informace podporující nutnost celoživotní léčby. Vzhledem k přirozené tendenci nemoci zmírňovat se s přibývajícím věkem se jeví být rozumné zkusit léčbu vysadit, jakmile se pacient zdá být v dlouhodobém klidovém období.

Jak je to s alternativními a doplňkovými léčebnými metodami?

O účinnosti takové léčby nejsou k dispozici publikované informace.

Jaké pravidelné kontroly jsou třeba?

Pacienti na dlouhodobé léčbě by měli mít vyšetření moči a krve alespoň 2x ročně.

Jak dlouho bude nemoc trvat?

Jedná se o celoživotní onemocnění, i když s přibývajícím věkem se projevy mohou mírnit.

Jaký je dlouhodobý vývoj (prognóza) nemoci?

MKD je nemocí na celý život, i když s věkem se intenzita atak může snižovat. Velmi vzácně se rozvine poškození orgánů, zejména ledvin, díky amyloidóze. U velmi závažně postižených jedinců se může rozvinout mentální opoždění a noční slepota.

Je možné se úplně vyléčit?

Ne, protože se jedná o vrozené onemocnění.

Jak může nemoc ovlivnit každodenní život dítěte a jeho rodiny?

Časté ataky narušují normální rodinný život a mohou interferovat s profesním uplatněním pacienta nebo rodiče. Často dlouhé opoždění diagnózy vede k úzkosti rodičů a někdy i k nepřiměřeným léčebným opatřením.

Jak je to se školou?

Časté ataky obvykle komplikují školní docházku. S nasazením účinné léčby tento problém ustupuje.

Učitelé by měli být informováni o nemoci dítěte a o tom, jaká opatření jsou vhodná, pokud ataka začne ve škole.

Jak je to se sporty?

Sportovní aktivity nejsou v zásadě omezeny, ale časté absence na zápasech a trenincích mohou negativně ovlivnit účast v závodně provozovaném sportu.

Jak je to s dietními opatřeními?

Nedoporučuje se žádná zvláštní dieta.

Může být průběh nemoci ovlivněn podnebí?

Ne, nemůže.

Může být dítě očkováno?

Ano, dítě může být a mělo by být očkováno, i když očkování může vyvolat ataku.

Jak je to s pohlavním životem, těhotenstvím a antikoncepcí?

Pacienti s MKD nejsou v sexuálních aktivitách omezeni a mohou mít vlastní děti. Během těhotenství se ataky obvykle zmírňují. Pravděpodobnost sňatku s partnerem, který je přenašečem MKD, je extrémně nízká, s výjimkou partnera, který je členem širší rodiny pacienta. Pokud partner pacienta není přenašečem MKD, nemůže jejich dítě touto chorobou onemocnět.